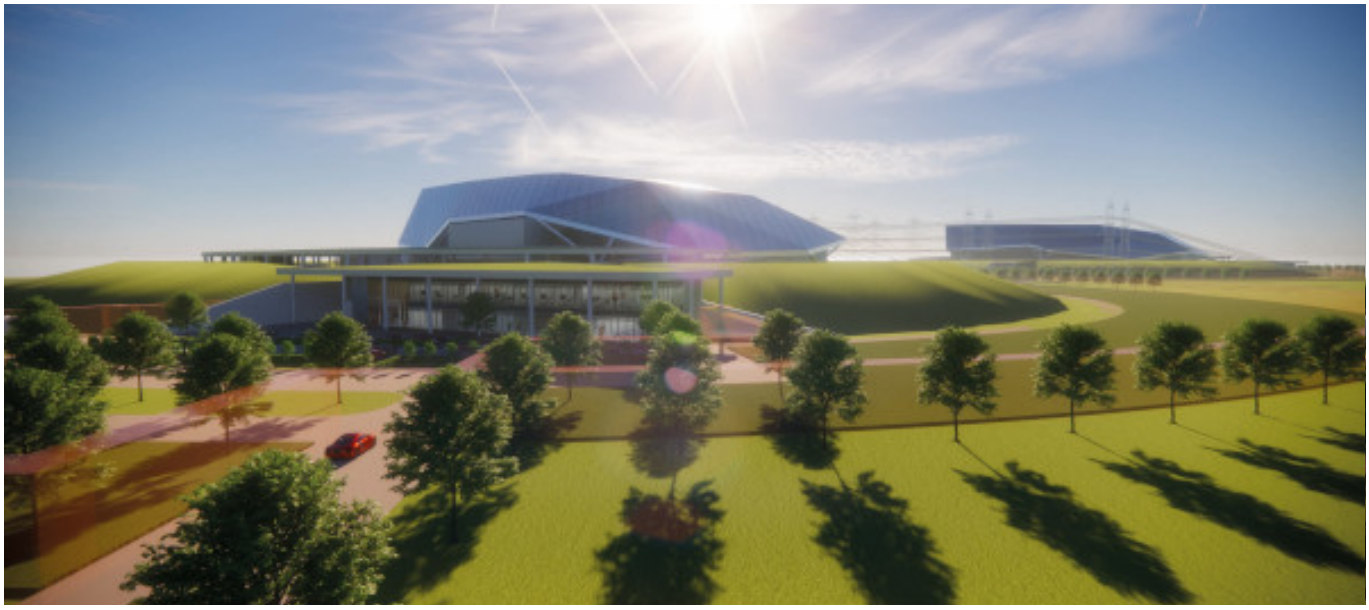

Linkse ambtenaren en een malafide planbureau blokkeren kernenergie. Hoe lang nog?

Posted on 27 september 2025 by Eduard Bomhoff

Voor iedere provincie nu een Small Modular Reactor (SMR) bestellen bij Rolls-Royce in Engeland. De vrachtwagens met de onderdelen voor deze kleine kernreactoren naar een terrein sturen ter grootte van twee voetbalvelden. Over twee jaar staat dan in elke provincie zo'n SMR, goed voor zestig jaar elektriciteit. Dan kunnen over twee jaar nieuwbouwwijken en bedrijven weer terecht op het net, want twaalf SMR's dekken gezamenlijk de elektriciteitsbehoefte van vijf miljoen mensen. Een eerste, voorlopige, schatting is dat we daarmee ook ten minste 8 miljard euro besparen op de versterking van het elektriciteitsnet. Een SMR levert namelijk stabiel stoom – dat is makkelijker voor het net – terwijl wind pieken en dalen heeft.

Waarschijnlijk valt nog veel meer te besparen op het net door de SMR's slim door het land te verspreiden; zulke 'topologische' voordelen zijn nog niet opgenomen in de berekening van 8 miljard euro voordeel. Daarbij komt nog dat nucleaire energie per kilowatt goedkoper is dan wind uit zee, en ook energie levert wanneer het niet

waait, en daarbij nooit last bezorgt aan vogels, vissen en de natuur.

Sabotage

Toch zal deze rationele wens niet uitkomen. Daar zorgen Greenpeace, Milieudefensie, de broers Frans en Johan Vollenbroek en de linkse ambtenaren wel voor. Bij VVD-minister Sophie Hermans van Klimaat en Groene Groei zijn de linkse ambtenaren zó dominant dat ze niet eens op de stoep van hun ministerie hoeven te gaan zitten om hun zin te krijgen. Samen met Greenpeace, Milieudefensie en het Planbureau voor de Leefomgeving zijn zij erin geslaagd om het belangrijke SMR-dossier te saboteren, hoewel alle vier coalitiepartijen er enthousiast over waren.

Hermans' eigen VVD schreef in het verkiezingsprogram van 2023: 'We zetten in op tenminste vier grote kerncentrales en de bouw van meerdere kleine kerncentrales.' De PVV was blijkens haar programma voor 'snel bouwen van nieuwe kerncentrales', NSC noemde kernenergie 'onmisbaar' en BBB vroeg specifiek om SMR's 'te plaatsen op strategische locaties'.

Met die wind in de rug – niet te verwarren met wind uit zee die veel te duur is en de Noordzee smerig beschadigt – had minister Hermans aan de slag gekund. Maar de ambtenaren hielden dat bekwaam tegen. In september 2024 was hun advies om droog te zwemmen met vergaderingen over een hypothetische SMR: 'simulaties, waarbij stakeholders gezamenlijk delen van het proces van virtuele SMR-realisatie doorlopen'. Zoiets als een gemeenschappelijke nationale parade voorbereiden met deelnemers van provincies, gemeenten, waterschappen en instituten, maar voor de veiligheid met houten geweertjes.

Een jaar later is er gelukkig geen ongeluk gebeurd in de gemeenschappelijke oefenparade van de stakeholders. Minister Hermans meldt: 'Er is gestart met de noodzakelijke voorbereidingen om stakeholders in een geïnformeerde positie te brengen.' We oefenen dus verder met de hypothetische houten geweertjes, want pas in 2026 komt er een 'visie' en ook dan zijn we nog ver weg van bestellen en opbouwen. En we noemen nog geen kosten, geen mogelijke locaties en geen verdeling van verantwoordelijkheden, want dat zou sommige stakeholders (het Planbureau voor de Leefomgeving? Gedeputeerden van GroenLinks-PvdA?) mogelijk ontstemmen.

Procederen en traineren

Eerder dit jaar huurden Greenpeace en Milieudefensie samen een commercieel adviesbureau in – Kalavasta – en lieten ze weten vele jaren te gaan procederen en traineren zodra de minister in haar volgende rapport eindelijk actie zou aankondigen op gebied van kernenergie. Kalavasta volgt de instructie, telt die tien jaar op bij de planningshorizon en schrijft: 'Met betrekking tot kernenergie kunnen we kort zijn. Er kunnen geen nieuwe kerncentrales, groot of klein, in 2030 staan. Hier is dan ook geen bijdrage van te verwachten.' Kalavasta wordt zelfs officieel ontvangen door de ambtelijke werkgroep en daarna komen Greenpeace en Milieudefensie met een krachtig persbericht: 'Rapport milieuorganisaties: klimaatdoel 2030 onhaalbaar, kabinet doet bijna niets'. En passant bereiken zij zo hun doel om nucleaire energie te blokkeren en minister Hermans komt onder druk om nog meer subsidies te beloven voor dure, foute en gevaarlijke plannen met waterstof.

SMR's bestaan al zeventig jaar, want ze zijn ingebouwd in alle nucleaire onderzeeboten. TNO heeft in 2018 bevestigd dat SMR's een goede bron zijn van CO2-vrije energie en nuttig als complement van grotere kernreactoren zoals die in Borssele. Toen vond TNO de SMR's nog te duur in een directe vergelijking met wind, maar dat was zonder rekening te houden met de enorme extra kosten van windenergie voor het elektriciteitsnet wanneer energie moet worden getransporteerd en twee keer getransformeerd vanuit de Noordzee.

In het deze zomer verschenen boek *Going Nuclear. How the Atom Will Save the World* van de Britse kernchemicus Tim Gregory staat een samenvattende tabel van de berekeningen van de International Energy Agency (IEA, vier jaar geleid door oud CDA-minister Maria van der Hoeven). De tabel laat zien dat de totale kosten van SMR's iets hoger zijn dan bij grotere kerncentrales, zoals in Borssele, maar lager dan bij wind uit zee. TNO bevestigt dat de constructietijd ongeveer twee jaar is, en de website van Rolls-Royce heeft foto's en actuele informatie, net als de website van de Zuid-Koreaanse concurrent NuScale. En de gotspe dat niets kan vóór 2030 zal verbazing wekken in Zuid-Korea, Canada, Polen, Tsjechië, de Verenigde Arabische Emiraten en Zweden.

Het zijn de tien jaar durende procedures die maken dat het Planbureau voor de Leefomgeving nog steeds volhoudt dat op nucleair gebied niets mogelijk is met

SMR's, zelfs niet in de periode tot 2040. Zo'n inschatting heeft niets te maken met technologie of met analyse van kosten en baten, maar is het verpakken in ambtelijk proza van de dreigementen van Greenpeace en Milieudefensie. Niet integer, maar dat wisten we al van een instantie die nog steeds pleit voor het verbranden van bomen uit de Baltische staten of Canada.

Drie keer mis

In mijn vorige column noemde ik de drie eisen die wij burgers mogen stellen aan onze overheid: eerlijk ingaan op kosten en baten, profiteren van lessen uit andere landen, en niet alleen eigen werk citeren, maar ook serieus reageren op gezaghebbende critici. Wat jammer dat de overheid ook bij het SMR-dossier op alle drie dimensies tekortschiet.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*